

NORSK REVYFAGLIG SENTER

GEORG ARNESTAD

Delrapport i evalueringa av statsbudsjettets kap. 320, post 74

Juni 2005

Forord

Tema for denne evalueringsrapporten er Norsk Revyfaglig Senter. Senteret vart oppretta i 1990, held til i bygda Høylandet i Nord-Trøndelag, og har hatt statleg finansiering sidan starten.

Evalueringa byggjer i hovudsak på omfattande skriftleg materiale (eigenevaluering, årsmeldingar, rekneskap, budsjettsøknader, verksemds- og strategiplanar osv.) frå Norsk Revyfaglig Senter og frå Norsk Revyfestival. Eg har fått tilgjenge til den informasjon er har ønskt. Det har likevel vore litt vanskeleg å rekonstruere delar av historia til Norsk Revyfaglig Senter. Særleg gjeld dette oppstartsåra og utviklinga av den statlege finansieringa.

Eit utkast til rapport har vore lagt fram for og er kommentert av Per Mangset og Mie Berg Simonsen, Kulturrådet og Svein Asklund, dagleg leiar ved Norsk Revyfaglig Senter.

Evalueringsrapporten kjem i seinaste laget. Eg vonar han likevel kan vere til nytte.

Sogndal 5.6.2005

Innhald

1 Kort om norsk revy

2 Norsk Revyfestival

3 Norsk Revyfaglig Senter

4 Verksemda

4.1 Formidling

4.2 Servicesenter

4.3 Undervisning/opplæring

4.4 Norsk Revyhistorisk Arkiv

4.5 Kulturpolitisk arbeid generelt

5 Norsk Revyfaglig Senter og Norsk Revyfestival

6 Finansiering og personale

7 Andre forhold

8 Vurderingar og konklusjonar

8.1 Idealistisk entreprenørprosjekt?

8.2 Kven skal finansiere drifta?

Litteratur og kjelder

1 Kort om norsk revy

Norsk revy er sjeldan tema i norsk kulturpolitikk. Revy er heller ikkje ofte på den kulturpolitiske dagsorden. Og knapt nokon gong har norsk revy vore tema for kulturpolitiske utgreiingar eller evalueringar initiert av offentlege styresmakter. Så vidt eg kan sjå, er det heller ingen norske samfunnsforskarar som så langt har teke seg bryet med å skrive om eller analysere revyen som kulturelt eller kunstnarleg felt.

Det kan vere fleire grunnar til dette. Revyen, spesielt den profesjonelle revyen og revyscenene, høyrer til den kommersielle og publikumsfinansierte delen av kulturlivet. Mens amatørrevyen er ein del av den meir frodige amatørkulturen. Kulturytringane som revyen, både den profesjonelle og amatørrevyen, representerer, vert i hovudsak sett på som ”blott til lyst”, stundom også som noko vulgær, og har låg status som kulturytring.

På den andre sida har vi i vårt land opp gjennom tidene hatt mange dyktige og folkekjære revyartistar. Dei fleste av oss kjenner ei rekkje revyviser, fleire av dei har vore store slagerar, landeplager å seie. Revyfeltet er mangesidig. Det består av både song, dans, tekstar og sketsjar i enkeltscener eller i ei samanhengande framsyning. Improvisasjon og assosiasjonskunst kan vere viktige delar av revyen. Og det finst ulike retningar innanfor feltet. Revyen grensar mot showet, musikalen og kabareten. Revyen kommenterer ofte aktuelle hendingar, situasjonar og personar, stundom også med (sterk) politisk brodd.

Norske profesjonelle revytradisjonar er først og fremst knytte til ulike scener og revyartistar i Oslo, men også fleire av dei andre storbyane i landet har lengre revytradisjonar. Utanfor Oslo har revydrift elles i stor grad vore knytt til amatørverksemd med faste tradisjonar som studentrevyane i Trondheim og på Ås, andre skule- og studentrevyar, og russerevyar. Men også mange lag og organisasjonar (ungdomslag, songkor, musikklag, idrettslag etc.) rundt om i landet arbeider med årvisse revyar. Dei seinare åra har det i aukande grad vokse fram revyar som har sitt utgangspunkt i enkeltpersonar og ulike typar uorganiserte grupper. Standup-sjangeren, som

slo fort igjennom på 1990-talet i vårt land, høyrer til her. Postmoderniteten med si individorientering set sitt preg også på utviklinga av norsk revy.

I det tradisjonelle teatret har grensene mellom amatør og profesjonelle vore skarpe. Temaet amatør-profesjonell er konfliktfullt. Og det har vore skrive svært mykje om dette (jf. Aslaksen 2004). Innanfor revyfeltet er dette annleis. Omgrepa amatør og profesjonell vert lite brukte. Suksessfylte (amatør)revyar i ulike delar av landet dannar forholdsvis ofte grunnlag for kommersielt gjennomslag på (profesjonelle) revyscener og framsyningar. Revyteatret utviklar sine eigne artistar gjennom kommersiell (og kunstnarleg) suksess, ikkje gjennom profesjonelle utdanningsinstitusjonar. Spranget frå bygdarevyen på Haugalandet til scena på Chat Noir eller andre av dei mange nye revyscenene i hovudstaden, kan vere kort. Deretter melder kanskje også NRK, TV2 og andre fjernsyns- og radiokanalar seg. Revyar og revyartistar gjer seg godt i media.

I norsk (kultur)forskning, derimot, gjer revyen seg nesten ikkje gjeldande i det heile. Eit lite litteratursøk på Bibsys på stikkordet ”revy?” gir oss mange revytekstar, -program, -videoar o.l. Vi finn også nokre få regionale revy- og teaterhistorier. Søket gir oss òg ei hovudfagsoppgåve om revytradisjonen i Oslo med vekt på Chat Noir-revyane i 1963 (Fossum 1996). Det er det heile. Derimot er det (alt) skrive ei hovudfagsoppgåve i teatervitskap om den nye sjangeren norsk standup (Løland 2002).

Norsk kulturstatistikk viser at i år 2000 var 50 pst. av befolkninga i landet på teater, musikal eller revy dei siste 12 månadene¹ (Vaage 2001). Av desse var det flest (27 pst.) som var på revy sist dei var på teaterforestilling. Deretter følgjer komedie (24 pst.) og drama (16 pst.). Revyandelen har gått noko ned sidan 1991, då han var 33 pst. Revyen er mest populær i Nord-Noreg og på Austlandet utanom Oslo/Akershus, og minst populær i hovudstadsområdet. Populariteten går også noko ned med høgare utdanning.

¹ Dette gjeld både profesjonelle framsyningar og amatørframsyningar.

Revy er altså den mest populære av scenekunstytringane i Noreg. Og revy og komedie står for vel 50 pst. av teatervitjingane. Norsk revy er elles i det alt vesentlege privatfinansiert eller vert vist fram av amatørar. I norsk kulturpolitikk og i norsk kulturforskning er det få som har brydd seg om eller engasjert seg i spørsmål som har med revy å gjere. Dette har samanheng med både revyens folkelege popularitet, med finansieringsforma og med at revyens status som kulturell ytring (følgeleg) er låg.

Denne rapporten handlar om ein av dei få revyinstitusjonane i landet vårt som mottek statleg støtte. Institusjonen heiter Norsk Revyfaglig Senter, og har til arbeidsoppgåve og formål ”å høyne nivået på alle felter innen norsk revy”. Senteret, som vart etablert alt i 1990, held til langt ute i periferien, nemleg på Høylandet i Nord-Trøndelag. Norsk Revyfaglig Senter får dei statlege pengane sine over post 74 forvalta av Norsk kulturråd. Det er dette som er bakgrunnen for denne kortfatta evalueringsrapporten. Senteret har motteke statleg støtte heilt sidan opprettinga i 1990. Inneverande år er tilskotet vel 1,4 mill. kroner.

Norsk Revyfaglig Senter vart oppretta som eit distriktspolitisk tiltak med støtte, ikkje frå Kulturdepartementet, men frå Kommunaldepartementet. At senteret i 1990 vart lagt til den vesle bygda Høylandet, var likevel ikkje tilfeldig. For då hadde Høylandet alt i tre år vore sete for Noregs einaste revyfestival.

2 Norsk Revyfestival

Når den vesle bygda Høylandet i Namdalen i Nord-Trøndelag med sine rundt 1.300 innbyggjarar i dag er eit nasjonalt sentrum for norsk (amatør)revy, er hovudgrunnen til dette Norsk Revyfestival. Denne festivalen vart skipa til for første gong i 1987. 20 revygrupper, dei fleste frå Midt-Noreg, melde seg på. Eit songartelt med plass til 800 menneske vart leigd inn som revytelt. Ikkje ein einaste billett var seld på førehand.

”Skepsisen er enorm og berettiget, men takket være flaks, elleville aktører,

godt vær og stor dugnadsinnsats fra bygdas befolkning blir festivalen en suksess”, heiter det under rubrikken ”Et tilbakeblikk” på heimesida www.revy.no. Festivalen blei gjentatt dei to neste åra. Sidan 1989 har det så annakvart år vore nasjonal revyfestival på Høylandet.

Om ein måned, 6-10 juli, går festival nr. 11 i av stabelen. ”Norsk Revyfestival – NM i revy” er overskrifta. 70 revygrupper frå heile landet har sloppe gjennom juryens nålaug, og skal gjennom framføring av rundt 100 revynummer konkurrere om gjeve prisar i det som etter kvart har vorte eit NM i revy. Sjølv om alle fylke i landet er representerte, er det framleis revygrupper frå Midt-Noreg som dominerer. 12 ulike revykurs med kjende og kvalifiserte kursleiarar vert skipa til i løpet av revyfestivalen. Talet på selde billetter til dei ulike forestillingane reknar ein med vert rundt 20.000. Av desse går ca. 7.000 til deltakarar. Resten er publikumbilletter.

Ideen til ein nasjonal revyfestival på Høylandet oppstod, heiter det, under eit lystig juleselskap i 1985 (jf. Aftenposten 1.10.97). Initiativtakarane var leiaren av det som seinare vart heitande Norsk Toillingforbund, Lornes Mørkved og Andreas Mørkved Romstad. Den ”toillate” tanken var å starte NM i revy i den vesle innlandsbygda Høylandet. Denne tanken har no vist seg å ha livskraft i bortimot 20 år.

Bak arrangementet står stiftelsen Norsk Revyfestival; ein stiftelse eigd av Høylandet kommune, Norsk Teaterråd (som fram til 2004 heitte Norsk Amatørteaterråd) og 10-12 lag og foreiningar på Høylandet. Under festivalen i 2003 la medlemmene i desse laga pluss frivillige frå omliggjande bygder ned i overkant av 17.000 arbeidstimar, ifølgje Adresseavisen 22.11.03.

Norsk Revyfestival er elles ein av dei få landsomfattande festivalane som så langt har klart seg utan direkte statsstøtte. Men endringar kan vere på gang: I budsjettinnstillinga frå kulturkomiteen på Stortinget om Kulturdepartementets budsjettforslag for 2005 foreslo i alle fall mindretallet i komiteen (AP, SV og SP) å løyve kr 300.000 i støtte til festivalen. Bakgrunnen for forslaget var at partia over år hadde ”merket seg den

positive utviklingen av Norsk Revyfestival på Høylandet i Nord-Trøndelag”. Komitémedlemmene frå desse tre partia ”mener denne festivalen er viktig for hele landet og ønsker å bidra med økonomisk støtte til ulike prosjekter som Revyfestivalen er ansvarlig for”, heiter det i budsjettinnstillinga.

Norsk Revyfestival er likevel ikkje heilt utan statleg støtte til verksemda si. For, som vi alt har nemnt, huser også kompetansemiljøet på Høylandet ein nasjonal organisasjon som arbeider med utvikling av norsk revy. Denne organisasjonen ber namnet Norsk Revyfaglig Senter, og omtalar seg sjølv på heimesida som ”et kompetansesenter og en servicesentral for norske revymiljøer”. Formålet til Norsk Revyfaglig Senter er ”å høyne nivået på alle felter innen norsk revy”.

3 Norsk Revyfaglig Senter

Og det er altså denne organisasjonen, som i år får eit statstilskot via post 74 på budsjettet til Norsk kulturråd på kr 1.462.000, som er tema for evalueringa. Formålet med evalueringa er å gi statlege kulturstyresmakter råd om eventuell vidare statleg finansiering av tiltaket (i dette tilfellet altså Norsk Revyfaglig Senter), i kva grad dette bør skje via post 74 over budsjettet til Norsk kulturråd, over andre budsjettpostar direkte under Kulturdepartementet eller om tiltaket i sterkare grad kanskje bør finansierast regionalt og lokalt.

Dei to stiftelsane, Norsk Revyfestival (NRF) og Norsk Revyfaglig Senter (NRS), er nøye knytte til og avhengige av kvarandre. Dei har, i følgje samarbeidsavtalen mellom to, ”et identisk mål – å fremme norsk revy.” NRS utfører også ei rekkje oppgåver for NRF. Den daglege leiaren i NRS er dagleg leiar i NRF. Etableringa av NRF på Høylandet i 1987 var den direkte bakgrunnen for skipinga av Norsk Revyfaglig Senter.

Ideen om å om å etablere eit kompetansesenter for norsk revy på Høylandet dukka opp i etterkant av den tredje revyfestivalen i 1989. Og i løpet av vel eit år såg dette senteret dagsens lys.

Stiftelsen Norsk Revyfaglig Senter vart skipa hausten 1990. Initiativet kom frå Norsk Revyfestival og miljøet rundt denne. Sentrale statlege styresmakter var fødselshjelparar. Rett nok ikkje Kulturdepartementet, men derimot Kommunaldepartementet. Etableringa av senteret vart sikra gjennom midlar frå det såkalla PTD-programmet², som ”daværende statssekretær Per N. Hagen og kommunalminister Johan J. Jakobsen sørget for at vi fikk” (e-postmelding 26.5.05 frå noverande dagleg leiar Svein Asklund i NRS). Eller slik det for nokre år sidan vart uttrykt av ein annan tilsett ved senteret: ”Det var vel distriktpolitikk som gjorde at vi havnet der vi er. Fornuftig nok, for i distriktene føler man ofte at det er vanskelig å ta kontakt med teatrene i de store byene, mens det er mindre høytidelig å ta kontakt med oss” (Niels-Petter Solberg til Bergens Tidende 14.9.1994).

Historia bak etableringa av Norsk Revyfaglig Senter er ikkje unik. Mange nye norske kultur- og velferdstiltak i distrikta rundt 1990 vart etablerte med støtte, politisk og økonomisk, frå Kommunaldepartementet og ulike prosjekt og program som dette departementet finansierte. PTD-programmet var det viktigaste av desse. På den tida stod ofte Kommunaldepartementet fram som kulturdepartementet for distrikta, medan Kulturdepartementet var forholdsvis passivt og lite interessert. Sjølv møtte eg dette i arbeidet med forskingsprogrammet ”Kultur og regional utvikling”, som Kommunaldepartementet bidrog sterkt økonomisk til, og ei tid let seg representere i styringsgruppa ved statssekretæren (Per N. Hagen). I Kulturdepartementet og i Kulturrådet sat forskingsmidlane til dette programmet betydeleg lengre inne, og ein interesserte seg mindre for det.³

² Program for Privat Tjenesteyting i Distriktene (PTD) (1988-94) var ei satsing i regi av Kommunal-departementet for å fremje utvikling av tenesteytande næringar i distrikta. Her vart det mellom anna lagt vekt på attraktive stader/lokalsamfunn, bulyst, og, for første gong i statleg distriktpolitikk, også ulike typar kulturtiltak.

³ Nærmare om dette: Sjå nokre av artiklane i Arnestad, G. (red) (1995): *Kultur- og regionalutvikling*, TANO forlag, som oppsummerer forskingserfaringane frå

Uansett: Stiftelsen Norsk Revyfaglig Senter vart etablert hausten 1990. Stiftelseskapitalen var kr 514.000, fordelt på 81 stiftarar, som gjekk inn med frå 1.000 til 200.000 kroner (Nord-Trøndelag fylkeskommune, stiftar utan stemmerett). Elles var 17 av kommunane i fylket blant stiftarane, ein del bedrifter i området, revyar og teaterlag frå ulike delar av landet, Norsk Amatorteaterråd og nokre andre organisasjonar. Stiftelseskapitalen saman med eit tilskot frå Kommunaldepartementet gjorde etableringa mogleg.

Sidan første driftsåret har Norsk Revyfaglig Senter vore finansiert av staten (ved Kulturdepartementet, Riksteatret og, frå 2000/2001, Norsk kulturråd), Nord-Trøndelag fylkeskommune og Høylandet kommune.⁴ I tillegg kjem kjøp av tenester frå Norsk Revyfestival og diverse inntekter frå konsulent- og rådgivingsverksemd, revybøker, tekstbank og liknande.

Vi skal i det vidare sjå nærmare på dei ulike arbeidsoppgåvene til Norsk Revyfaglig Senter, og korleis NRS har løyst eller prøvd å løyse desse.

4 Verksemda

Formålet til NRS har sidan starten vore ”på landsbasis arbeide for å høyne nivået på alle felter innen norsk revy”. På heimesida heiter det at ”etter tre vellykkede revyfestivaler var det stort behov for et helårlig tilbud til revygruppene. I dag er NRS et kompetansesenter og servicesentral for norske revymiljøer. Norsk Revyfaglig Senter og Norsk Revyfestival er organisert som to adskilte enheter, men de er likestilte og har rådgivende funksjoner for hverandre. NRS fungerer som sekretariat for NRF.” Senteret

forskningsprogrammet ”Kultur og regional utvikling”. Sjå òg artikkel/foredrag av Johs. Aanderaa i Arnestad, G. (red) (1994): *Kulturårboka '94*, Det Norske Samlaget.

⁴ Eg har ikkje klart å finne ut av kven som har hatt ansvaret for den statlege finansieringa av NRS opp gjennom åra. Budsjettproposisjonane for Kulturdepartementet for 1992 og 1993 omtalar løyving til NRS over post 79 Ymse tiltak, men NRS er ikkje nemnt i proposisjonane for 1994 eller 1995 (eller for 1991). Eg har sjekka budsjettinnstillingane frå stortingskomiteen dei aktuelle åra. Frå 1995/96 vart finansieringa av ei rekkje slike ”ymse-tiltak” delegert frå departementet til Riksteatret og Norsk kulturråd. Dette skjedde også med NRS. Men dei eksakte årstala for dette har eg ikkje kunne klarleggje. Sidan 2000/2001 har Kulturrådet hatt ansvaret for finansieringa av dei fleste av desse tiltaka.

har også ”siden 1997 drevet med innsamling og arkivering av nasjonalt revyhistorisk materiale.”

I årsmeldingane og dei årlege verksemdsplanane deler NRS arbeidet sitt inn i følgjande oppgåver:

- formidling
- servicesenter
- undervisning/opplæring
- Norsk Revyhistorisk Arkiv
- kulturpolitisk arbeid generelt

4.1 Formidling

Hovudoppgåva på formidlingssida er arbeidet med Norsk Revyfestival. NRS skal saman med styret i NRF vidareutvikle NRF som den viktigaste møteplassen for norsk revy, spesielt når det gjeld ”faglig innhald, kvalitet i alle ledd, teknisk gjennomføring og sceniske prestasjoner”. Her er det heilt nødvendig med ”et nasjonalt perspektiv”. Opplærings- og kursverksemda under sjølvne revyfestivalen er også ein sentral del av NRS sitt arbeid. NRS ser det vidare som viktig å bidra til eit tilfredstillande økonomisk resultat av NRF for å sikre framtidige festivalar.

Andre oppgåver på dette feltet er å samarbeide med og bidra til utvikling av eksisterande møteplassar for revy ulike stader i landet og utvikle nye revyar. Derfor vart NRS i 2002 ein meir aktiv aktør både i dei alt etablerte regionale revyfestivalene og i etableringa av nye regionale festivalar. NRS deltek i juryarbeid og deler ut Norsk Revyfaglig Senters Talentpris. NRS deltek på alle regionale festivalar og har medverka ”til at flere er kommet opp og flere planlegges” (årsmelding 2004). Inneverande år prøver NRS å etablere eit samarbeidsforum for regionale festivalar. NRS har i fleire år søkt Kulturrådet om (prosjekt)støtte til ei stilling som revykonsulent, som primært skal yte service overfor festivalar elles i landet, spesielt i forhold til dei større regionale festivalane. Men Kulturrådet har ikkje gitt slik støtte.

NRS og NRF etablerte i 1997 i fellesskap dotterselskapet RiksRevyen AS. Formålet med dette selskapet er ”planlegging og oppsetning av

revyforestillinger samt annen virksomhet som naturlig står i forbindelse med dette". Utgangspunktet for etableringa var ei framsyning i 1998 av dei beste revyinnsloga frå Norsk Revyfestival på Chat Noir i Oslo. Etter dette har vore liten aktivitet i selskapet. Dei årlege handlingsplanane vurderer og foreslår ulike typar slike gjesteforestillinger andre stader i landet, men i liten grad har dette vorte gjennomført.

NRS har også (1994) etablert prosjektet "Revyrikets Galehus". Det er eit opplevingssenter der ein får sjå gamle og nye revynummer frå profesjonelle forestillingar, NRKs arkiv og NRFs forestillingar på video. Her er også utstillingar av revyeffektar og synleggjering av "nytt og gammelt stoff fra teaterverdenen". Ambisjonane her var store. Dei siste åra har aktivitetane vore minimale. I handlingsplanen for 2004 heiter det at "huset bærer preg av liten oppdatering og mangel på attraksjoner". I årsmeldinga for 2004 tek ein sterkare i: "Innholdet i Galehuset er utgått på dato og krever oppgradering. Dette arbeidet er igangsatt i tilknytning til bygningsmessige endringer for sammenbygning av de to husene". Men dette arbeidet har vist seg vanskeleg å få finansiert.

Elles fekk NRS produsert videoar frå finalane i NRF i 2001 og 2003 til bruk i Galehuset (2001). Dei vart òg lagde ut for ope sal gjennom NRS. Opptaket frå 2001 vart dessutan nytta av NRK.

Ei dristig nyskaping på formidlingssida skjedde i 2004. I juni dette året kom første nummeret av Norsk Revymagasin ut. Nr. 2 og 3 kom ut i august og desember. "Det er et meget betydelig løft ressursmessig og krever sterk satsning i tiden framover for å få det nødvendige antall abonnenter" (årsmelding 2004). Utgivinga førte til eit "betydelig regnskapsmessig underskudd i 2004" (sjå kap. 6 nedanfor). For 2005 er det planlagt i alt fire nummer. To av desse har kome ut. Opplaget er 2.500. Magasinet synest å vere både relevant og aktuelt for målgruppene, og å halde bra kvalitet. NRS seier sjølv at "dette er et nasjonaldekkende revyfaglig magasin som skal bidra til å sette revy på det kulturpolitiske kartet i større grad enn det som gjøres i dag. Magasinet skal også gi en samlende, informativ effekt til de ulike revymiljøene i landet". Intensjonane er gode, og det finst eit behov.

Men satsinga er uansett risikofull. Norsk kulturråd sa nei til ein søknad om å støtte oppstart av tidsskriftet.

I 2004/05 har NRS elles samarbeidd med eit interkommunalt rehabiliteringssenter som er under etablering på nabotomta. Det er gjort eit poeng av det nye senteret skal bruke humor og kultur som eit viktig element i det faglege opplegget for rehabilitering ("Høylandsmodellen"). NRS har delteke fagleg i dette arbeidet. Rehabiliteringssenteret, IKS Namdal Rehabilitering – Høylandet, opnar i 2006.

Norsk Revyfestival er den viktigaste og største satsinga på formidlingsida. Dei to stiftelsane NRS og NRF er gjensidig avhengige av kvarandre. Utan revyfestival vil mykje av grunnlaget for Norsk Revyfaglig Senter falle bort. Fleire av dei andre formidlingsatsingane har hatt store ambisjonar, men synest å ha vore forholdsvis mislykka. Magasinsatsinga er dristig, og kan fort koste meir enn ho smakar.

4.2 Servicesenter

Under dette punktet opererer ein med tiltakspunkta "tilgjengelighet", "opplysningstjeneste" og "tekstbanken".

Her dreier det seg mykje om utvikling av heimesida www.revy.no, som det vert sagt har "meget godt besøk" (årsmelding 2004). Tekstbanken er førebels ei samling av revytekstar o.l., som ikkje er tilgjengeleg på nettet, sjølv om dette vart erklært om eit "overordnet mål" alt i verksemdsplanen for 2002. Det same overordna målet har ein for 2005. Arbeidet med nettsidene har gått sakte. Det har likevel betra seg ein del siste halvåret, men sida er enno prega av meldingar om at "denne siden er dessverre ikke ferdig ennå", eller "kommer snart...".

Opplysningstenesta dreier seg om å gi råd og rettleiing til revygrupper og andre interesserte over heile landet om ulike sider ved revyarbeid (lyd, lys, scene, sminke, instruksjon mm.) og til den norske offentligheten om norsk revy og kva det har å seie i dagens samfunn. Dette skjer gjennom ein eigen kompetansebase. Men også her er oppdateringa mangelfull. På heimesida

ligg det eit ukommentert oversyn over ei rekkje aktuelle institusjonar, organisasjonar og bedrifter.

Arbeidet med utviklinga av oppgåva som ”servicesenter” har gått forholdsvis tregt dei siste åra, og ein har ikkje klart å ta i bruk netteknologien på ein tilfredsstillande måte. NRS ligg geografisk vanskeleg til, og burde i langt større grad ha kompensert for dette ved å vere elektronisk tilgjengeleg og oppdatert.

4.3 Undervisning/opplæring

Her vert det trekt fram ei vidareutvikling av det kursarbeidet som går føre seg under revyfestivalen på Høylandet, konsulenthjelp til tekstskriving, regi, instruksjon osv., og samarbeid med utdanningsinstitusjonar om utdanning i revy, gjerne på høgskulenivå.

Dei siste åra har NRS samarbeidd med Revyskolen Solbakken folkehøyskole på Skarnes om kurs i tekstskriving og skodespelarteknikk. I 2004 kom ein så eit viktig skritt vidare. Dette året etablerte Høgskolen i Vestfold det ein kallar ”Revyfaglig Verkstad”, som er ei 30 studiepoengs samlingsbasert utdanning i revyfag på høgskulenivå. Utdanninga kostar kr 15.000, og er utvikla av høgskulen i samarbeid med Norsk Revyfaglig Senter. Dei to institusjonane har delt utviklingskostnadene for studiet, som kom i gang i januar 2005, og har 22 studentar frå Alta til Kristiansand. Etablerte profesjonelle revyfolk er trekte inn som forelesarar i studiet. ”Til nå har revy hatt et B-stempel, og vi har i alle fall ikke hatt noen høyskoleutdanning. Revytradisjoner hører Norden til. Vi må ta ansvar for å bevisstgjøre tradisjonene”, sa ein av høgskulens initiativtakarar til studiet, Erik Eliassen ved studiestart (Gjengangeren 29.1.05). Det er planar om vidareutvikling av studiet med mellom anna kurs rundt om i landet i regi av Høgskulen i Vestfold.

Under dette punktet høyrer også Den Store Revyboka heime, utgitt i 1993 og redigert av Yngve Kvistad. Boka er no på det nærmaste utseld. NRS har ”så vidt startet arbeidet med revisjon og nyproduksjon” (årsmeldingar 2003/2004). Boka vert særleg selt til skular og grupper som startar med

revyarbeid. Det kan elles nemnast at NRS i 2002 involverte seg i prosjekt innanfor Den kulturelle skolesekken i Nord-Trøndelag, og hadde planar om å la seg involvere i dette arbeidet framover. Men i seinare årsmeldingar og verksemdsplanar er dette ikkje nemnt.

Viktigast under dette punktet er den nye høgskuleutdanninga som NRS har utvikla saman med høgskolen i Vestfold. Ei varsam profesjonalisering og akademisering av norsk revyutdanning er eit spennande, men langt frå ukomplisert prosjekt.

4.4 Norsk Revyhistorisk Arkiv

NRS har ansvaret for å koordinere innsamling og arkivering av alt revyhistorisk materiale i Noreg i fortid om notid slik at materialet vert forsvarleg bevart, synleggjort og gjort tilgjengeleg etter gjeldande lovverk. NRS samlar i hovudsak materiale frå lokalrevyar, medan Norsk Revyforfatterforening samlar materiale frå profesjonelle revyar. Saman byggjer ein opp Norsk Revyhistorisk Arkiv. Det er ein eigen samarbeidsavtale mellom dei to organisasjonane. NRS har òg, når det gjeld arkivarbeid, ein samarbeidsavtale med Andreas Diesen.

NRS søkte i budsjettøknaden til Kulturrådet for 2003 om å setje i gang eit treårig prosjekt med sikte på oppstart av innsamling av materiale i dei fylka der ein ikkje har kome i gang med arbeidet. Søknaden vart ikkje støtta. Det er inngått samarbeidsavtalar med ca. 12 fylkeskommunar. Men ”vi har sett at ideen om fylkeskontakter engasjert av fylkeskommunene, kanskje ikke fungerer til alles tilfredsstillelse, så derfor må vi legge ny strategi”, heiter det i verksemdsplanen for 2005.

Derfor vil ein no samarbeide nærmare med Nasjonalbiblioteket om dette. Etter mykje arbeid har ein i år fått på plass ein formalisert samarbeidsavtale omkring arkivarbeidet, slik at det no er sikra ei tilfredsstillande arkivfagleg oppbevaring av det innsamla materialet. Store delar av arkivet er no plassert ved Nasjonalbiblioteket i Mo i Rana.

Delar av det revyhistoriske arbeidet skal, reknar ein med, gjerast tilgjengeleg på nettet i løpet av 2005.

Norsk Revyfaglig Senter synest i samarbeid med dei andre aktørane å ha gjort eit nyttig og godt arbeid når det gjeld dokumentasjon av norsk revyhistorie. Stillinga som revykultivator, som vart oppretta i 1997, har hatt eit særskilt ansvar for dette arbeidet. Same året vart kr 600.000 av løyvingane til NRS øyremarka til arkivarbeidet (jf. Aftenposten 23.6.1998). Det revyhistoriske arbeidet er prioritert ved NRS. I budsjettsøknadene for 2005 og 2006 nyttar ein uttrykket ”sterk prioritering av Norsk Revyhistorisk Arkiv”.

4.5 Kulturpolitisk arbeid generelt

”Mens norsk teaterpolitikk er et markert kulturpolitisk område, har revy i svært liten grad vært på den kulturpolitiske dagsorden. Dette har trolig vært med på å ”holde nede” norsk revys status som kulturytring. Vi ser også svært store skiller mellom teater og revy om vi studerer offentlige bevilgninger til kulturformål”.

Slik formulerer Norsk Revyfaglig Senter seg i dokumentet ”Strategi 2000-2005”.

NRS sine tiltak under arbeidsoppgåva ”kulturpolitisk arbeid generelt” dreier seg om å syte for informasjon om norsk revy i media og i offentligheten, og om å skape større ”synlighet” gjennom samarbeid med andre organisasjonar i kulturlivet og med kulturstyresmaktene. Det nye Norsk Revymagasin høyrer også med her.

Dette er inga enkel oppgåve, og ein kan stille spørsmål om i kva grad NRS lykkast med dette arbeidet. Som sjanger er rett nok norsk revy, både amatørrevy og den profesjonelle, godt synleg. Det same gjeld den snøgt framveksande nye sjangeren, stand-up-komikarane. Utvikling av nettverk mot organisasjonen Stand-Up Norge har også lenge stått på NRSs dagsorden, utan at det synest å ha gitt særleg synberre resultat. Men i norsk kulturpolitikk, i alle fall den statlege, er det, som vi har peikt på i kapittel 1, svært lita merksemd kring norsk revy.

NRS synest ikkje i særleg grad å lykkast med å få sterkare kulturpolitisk anerkjenning av norsk revy som kunstnarleg og kulturpolitisk arbeidsfelt og i arbeidet med å gi feltet ein høgare plass på den offentlege dagsorden.

Eg viser òg til at eg i samband med dette evalueringsarbeidet har søkt etter forskingsbaserte arbeid og utgreiingar om norsk revy i ulike databasar. Det finst svært lite, med unntak av nokre få hovudfagsoppgåver. Men ingen slike omhandlar norsk revy i ein samfunnsmessig eller kulturell og kulturpolitisk samanheng.

I verksemdsplanen for 2004 (men ikkje for 2005) hadde NRS eit eige lite punkt om ”Forskningsrapporter, bøker og andre publikasjoner”, der det heiter at ”NRS skal utgi eller medvirke til at forskningsrapporter, bøker og andre publikasjoner om norsk revy blir utgitt”. Det vert her også vist til eit samarbeid med Norsk kvinnemuseum om utgiving av ein forskningsrapport.

Formuleringa frå strategiplanen frå 2000 synest å vere dekkjande også i dag. Norsk revy er enno ikkje på den kulturpolitiske dagsorden. Om NRS i sterkare grad ønskjer å medverke til dette, er det behov for klarare strategisk kulturpolitisk retta arbeid. Det er ikkje uvanleg at mellom anna forskings- og utgreiingsarbeid vert nytta i ein slik strategi. Også tettare samarbeid med andre organisasjonar innanfor feltet. NRS synest ikkje å ha teke denne type initiativ.

5 Norsk Revyfaglig Senter og Norsk Revyfestival

”Norsk Revyfaglig Senter har en opplevelse av å være etterspurt særlig som servicesenter, og vi identifiseres i meget stor grad med Norsk Revyfestival. Utad er det formålstjenlig å framstå enhetlig og viktig å ha god kvalitet på tjenestene”.

Slik formulerer NRS seg avslutningsvis i årsmeldinga for 2004. Og som vi har vore inne på ovanfor, er det ein sterk gjensidig avhengigheit mellom dei to organisasjonane. Dette har vore slik i frå etableringa av NRS hausten 1990. Utan revyfestivalen på Høylandet hadde ikkje NRS vorte skipa. Alt

frå starten fekk NRS oppgåva som sekretariat for NRF, som då ikkje hadde nokon fast tilsette. Det har NRF heller ikkje i dag. Men i siste festivalår (2003) hadde NRF ein tilsett i 60 pst. stilling for å arbeide med ”festivalgjøremål”. NRF kjøper tenester hos NRS for å ivareta sekretariatsfunksjonane.

Det er uttrykt i stillinga for dagleg leiar av Norsk Revyfaglig Senter at han også er generalsekretær for Norsk Revyfestival. Han arbeider i denne samanheng direkte for begge stiftelsane og ”rapporterer selvstendig til begge styrene” (e-post frå dagleg leiar Svein Asklund 26.5.05). Det ligg føre ein samarbeidsavtale mellom dei to stiftelsane ”som tilkjenner den gjensidige avhengigheten og en erklæring om at man vil hverandre vel”.

Samarbeidsavtalen fastslår det felles grunnlaget for dei to organisasjonane og regulerer innhaldet i arbeidsoppgåver, godtgjersle for dette og ulike rettigheter. Kvart år innan 1.12. skal det avtalast ei fast godtgjersle for dei arbeidsoppgåvene NRS utfører for NRF det kommande budsjettåret. Den avtalte godtgjersla kan takast opp til revisjon per 1.9. kvart år. Det kan vidare gjerast avtalar om at NRS skal utføre særskilte oppgåver og prosjekt for NRF. NRS utfører oppgåver for NRF både i festivalår og i mellomår.

Samarbeidsavtalen fastslår elles at NRS sine oppgåver under avvikling av revyfestivalen ikkje skal ”ha et slikt omfang at det i urimelig grad vanskeliggjør NRS’ oppgaver og ansvar som revyfaglig senter”. I årsmeldinga for Norsk Revyfestival for 2003 vert det konstatert av NRS dette året har ”gjort mer arbeid med planlegging, gjennomføring og oppfølging av festivalen enn noen gang før. Dette er bra både for NRF og NRS. For NRS kan det dog være et minus at senterets nasjonale aktiviteter i perioder blir skadelidende”. I årsmeldinga for NRF for mellomåret 2004 heiter det at ”det blir mindre riktig for hvert år som går å kalle det ene året for mellomår. Det er i 2004 gjort mye planleggingsarbeid for NRF 2005”. I hovudsak er det NRS som står for dette arbeidet. Det er ikkje styrefellesskap mellom NRF og NRS. Men sekretærfunksjonen for styret er felles.

Samarbeidsavtalen fastslår også at dei to ”partene utnytter gjensidig verdien av hverandres logoer og merkenavn uten særskilt godtgjørelse”.

Årsmeldinga for NRF for 2003 konstaterer at samarbeidsavtalen ligg godt og trygt til grunn for utvikling av samarbeidet til felles beste. ”Utad oppfattes Høylandet, Norsk Revyfestival og Norsk Revyfaglig Senter som en og samme sak, og det er vår utfordring å utnytte dette til å befeste dette fellesskapet som det viktigste revyfaktoren i landet”.

I si eigenevaluering konstaterer NRS det same: ”Mange utenfor vår kjerne oppfatter ikke at det er forskjell på Norsk Revyfaglig Senter og Norsk Revyfestival”. NRS presiserer at NRS er ein nasjonal stiftelse med eit nasjonalt (ideelt) opplegg og i hovudsak offentleg finansiert. Norsk Revyfestival er derimot ein lokal stiftelse med eit nasjonalt arrangement, og har både eit kommersielt og eit ideelt siktemål. Så langt har NRF ikkje motteke (direkte) offentleg støtte. Lokalsamfunnet ”forventer at det økonomiske utbyttet skal tilbake til eierne og relativt lite midler går i utviklingsarbeid”. Ved dei tre siste festivalane (1999, 2001, 2003) har NRF betalt ut mellom kr 420.000 og kr 730.000 i godtgjersle i samband med lokalt dugnadsarbeid frå stiftelsesorganisasjonar og andre. Lokalt er det ”en forventning om at Norsk Revyfestival også er berettiget til offentlig støtte (festivalstøtte)”.

Rekneskapen til NRS viser at ein i festivalåret 2003 hadde inntekter frå NRF på kr 600.000. I mellomåra 2002 og 2004 var summene 80.000 og 230.000. Samla driftsinntekter for NRS dei tilsvarende åra var 2,2 mill., 2,7 mill. og 2,4 mill. kroner.

I aukande grad synest NRS og NRF å ta konsekvensen av at dei er, og vert oppfatta som, einskaplege. Vi kan her vise til samarbeidsavtalen, til fellesparaplyen Norsk Revy og ein felles marknadsplan. Det vert arbeidd med ein felles logo. Styreleiarane i dei to selskapa har møte- og talerett i begge selskapa, medan arbeidsutvala har fellesmøte. Ein opplever sjølv å vere inne i ein god prosess. Og kanskje er det på tide å ta steget fullt ut, og vurdere eitt felles revyseselskap på Høylandet? Vi kjem tilbake til dette i avslutningskapitlet.

6 Finansiering og personale

”Med vårt formål må finansieringen i vesentlig grad være offentlig støtte. Det finnes ikke betalingsvilje eller -evne i (mål)gruppen”. Dette konstaterer NRS i eignevalueringa.

Norsk Revy faglig Senter er finansiert Norsk kulturråd, Nord-Trøndelag fylkeskommune og Høylandet kommune. I tillegg betalar NRF for utførte tenester, og ein har inntekter av sal frå andre produkt og tenester. Dei siste åra har inntektene fordelt seg som følgjer:

Inntektskjelde/År	2002	2003	2004
Norsk kulturråd	1.367.000	1.408.000	1.443.000
N-T.lag fyl.komm.	280.000	294.000	297.000
Høylandet komm.	65.000	105.000	65.000
Norsk Revyfestival	80.000	600.700	230.000
Andre inntekter*	382.000	308.300	355.000
Inntekter i alt	2.174.000	2.716.000	2.390.000
K-råd i prosent	63 pst.	52 pst.	60 pst.
Årsresultat	- 255.000	167.000	- 320.000

* Inkluderer også offentlege (prosjekt)tilskot (fylkeskommune, kommune)

Som nemnt ovanfor, har NRS hatt statleg driftsstøtte sidan første driftsåret i 1991. Tilskotsnivået dei første åra var rundt kr 600.000 (pluss priskorrigeringar). I 1996 vart tilskotet auka til vel 1 mill. kroner, og i 1997 til vel 1,2 mill. kroner. Sidan 1997 har det ikkje vore noko auke i det statlege driftstilskotet anna enn årlege prisjusteringar. Auken av tilskotet i 1996 og 1997 hadde samanheng med oppstarten av det revyhistoriske arbeidet, jf. avsnitt 3.4 ovanfor. Denne støtta vart i utgangspunkt gitt som øyremerka midlar, men har seinare gått inn i rammeløyvinga.

NRS har fleire gonger søkt Norsk kulturråd om prosjektstøtte. I 1996 fekk ein slik støtte til etableringa av Revyriket Galehus. Dei siste åra har ein ikkje nådd fram med slike søknader. Seinast galdt dette oppstartstilskot til tidsskriftet Norsk Revymagasin. Heller ikkje i tilknytning til nye prosjekt/stillingar i samband med dei årlege budsjettsøknadene har NRS fått ekstra tilskot.

I budsjettøknadene til Norsk kulturråd for 2005 og 2006 har NRS søkt om ein auke i tilskotet på vel kr 400.000. Mesteparten av dette er knytt til finansiering av ei ny stilling som skal yte service og hjelp til revyfestivalar rundt om i landet.

Selskapet NRF Salg og Utleie AS, som er eit heileigd dotterselskap av Norsk Revyfestival, har derimot fått prosjektstøtte frå Innovasjon Norge til utviklingsarbeid. Norsk Revyfaglig Senter har så stått for det konkrete arbeidet. NRF Salg og Utleie AS vart etablert i etterkant av festivalen i 2003 med særleg ansvar for forvaltning av ”festivalens eiendeler og kompetanse” (NRF årsmelding 2004). Det er gjort betydeleg investeringar i selskapet, men kostnadene har, i følgje årsmeldinga, vore for høge.

Økonomisk har drifta av NRS i hovudsak vore tilfredsstillande. Verksemda er nesten gjeldfri og har ein godt positiv eigenkapital. Likviditeten er likevel periodevis eit problem, sidan mykje av eigenkapitalen er bunden i fast eigedom.

Personalkostnader utgjer rundt 60 pst. av samla kostnader. NRS har i dag 3,8 årsverk fast tilsette i tillegg til noko prosjektengasjert personale. Dagleg leiar vart tilsett alt ved opprettinga hausten 1990. Våren 1991 oppretta ei stilling som revysekretær, som vart omgjort til informasjonsmedarbeidar i 2001. Revykultivator, med ansvar for Norsk Revyhistorisk Arkiv, vart tilsett hausten 1997. I 2002 tilsette ein så revysekretær i 80 pst. stilling.

I løpet av dei snart 15 åra sidan starten i 1990, har det vore mange skifte av dagleg leiar ved Norsk Revyfaglig Senter. Han som no sit i stillinga, er den sjettedaglege leiaren.

7 Andre forhold

I eigenevalueringa skriv NRS at ei av dei viktigaste utfordringane er ”å ivareta det nasjonale perspektivet og særlig i deler av landet der vi har relativt fragmentert nærvær”. Det vert også peikt på at mangfaldet i arbeidsoppgåver gjer det vanskeleg å ha nødvendig kompetanse på alle

område. Det ligg ”sikkert i mange år” framleis ei utfordring i faktisk å vere eit fagsenter som ”favner alle som driver med revy i et nasjonalt perspektiv”.

Ein knyter dette mellom anna til den noko vanskelege ”beliggenheten”. Dette kan medføre (og har truleg medført) problem med å skaffe kvalifisert arbeidskraft, samtidig som NRS har høge reiseutgifter ”når vi skal ut til våre forbindelser, og det oppfattes som kostbart og tidkrevende å besøke oss”. På den andre sida har NRS (og NRF) ”meget god positiv goodwill i lokalsamfunnet”.

Når det gjeld vidare utvikling av NRS, vert det peikt på ein slit med å finansierte nye utbyggingsplanar. Det er store behov for betra kontorlokale, for oppgradering av lager og garderobeforhold, og for å leggje langt betre til rette for besøk i Galehuset og andre besøk hos NRS. ”Vi har fortsatt ikke greidd å finansiere byggeprosjektet, og til tross for at vi for øvrig er gjeldfri, har viljen til å yte lån og tilskudd ikke vært tilstrekkelig til stede”, heiter det i årsmeldinga for 2004.

Med grunnlag i dette har ein begynt å drøfte moglege andre organisasjonsformer for NRS. Omdanning av NRS til ein medlemsorganisasjon har vorte trekt fram som éi moglege løysing. Samtidig er det behov for at ”virksomheten av tilpasningshensyn gjøres mer kommersiell”. NRS føler sjølv, naturleg nok, eit klart behov for større grad av ”forutsigbarhet i det finansielle grunnlaget”. Slik det er i dag, med årlege, forholdsvis uvisse, løyvingar, kan ein i liten grad få utvikla den infrastrukturen ein sjølv meiner er nødvendig for at verksemda skal drive tilfredsstillande arbeid og møte dei aukande utfordringane i åra som kjem.

8 Vurderingar og konklusjonar

Etableringa av Norsk Revyfaglig Senter på Høylandet var resultat av ei distriktpolitisk avgjerd på den tid då Kommunaldepartementet var distrikta sitt ”kulturdepartement”. På den andre sida var det alt gjennom etableringa

av Norsk Revyfestival lagt eit fagleg og miljømessig grunnlag for mogleg utvikling også av eit kompetanse- og servicesenter for norsk revy. Det vil seie for norske revymiljø, -grupper og -festivalar, for sikring og systematisering av revyhistorisk materiale, og arbeid for å fremje norsk revy i den norske offentligheten. Samtidig var det sjølvsagt eit klart behov for å sikre kontinuitet i arbeidet med tilskipinga av revyfestivalen på Høylandet. Dette siste vart då også alt frå starten ei viktig og naturleg oppgåve for Norsk Revyfaglig Senter. Framleis er dette den viktigaste oppgåva for NRS.

8.1 Idealistisk entreprenørprosjekt?

Gjennomgangen av verksemda og arbeidsoppgåvene til NRS ovanfor viser at senteret har streva ein del med å få til forsvarleg og kontinuerleg drift på fleire av tiltaka som er sette i gang. Dette gjeld mellom anna Revyrikets Galehus og RiksRevyen AS. Ein har heller ikkje lykkast med å få til ei samordning av og overbygning over dei mange revyfestivalane i Noreg. Det same gjeld verksemda som såkalla servicesenter og det generelle kulturpolitiske arbeidet. Best synest NRS å ha lykkast med det revyhistoriske arbeidet og, som nemnt, i samarbeidet med søstertiltaket Norsk Revyfestival om å sikre og drive revyfestivalen på Høylandet. Siste åra har ein brukt ressursar på å få i gang to nye og noko usikre prosjekt: Tidsskriftet Norsk Revymagasinet og samarbeidstiltak på utdanningssida, særleg høgskulestudiet Revyfaglig Verksted.

Slik sett kan vi på mange måtar karakterisere verksemda til Norsk Revyfaglig Senter som eit ”*idealistisk entreprenørprosjekt*”. Senteret har teke mange og ikkje alltid like realistiske initiativ for å halde oppe og byggje ut verksemda, og samtidig skaffe seg fleire offentlege midlar. Men evna til oppfølging og meir varig drift har ikkje vore like sterk som etableringsviljen. Dessutan har den betalingsvillige marknaden for dei produkt og tenester ein har vilje utvikle og tilby, som oftast vore mindre enn ein har trudd og vona. Denne type uvisse kviler også ved dei nye prosjekta som er sette i gang. Det relativt hyppige skiftet av leing ved NRS må også sjåast i samanheng med dei mange lite vellykka (idealistiske) prosjektsatsingane.

I evalueringsrapporten ”*Endå fleire teaterinstitusjonar?*” (Arnestad 2005) vert det peikt på amatørteaterørsla utover landet har endra karakter dei seinare åra. Mens ho før hadde si rot i tradisjonelle lag og organisasjonar, er det no for det meste enkeltpersonar som trekkjer i gang prosjekt og inviterer utvalde til å vere med. Dette vert omtalt som ei profesjonalisering av amatørverksemda (i Østfold og Nord-Trøndelag). Truleg skjer det ei tilsvarande utvikling innanfor norsk revy. Men ei slik utvikling og mogleg andre (og endra) strukturtrekk innanfor norsk revy har, så langt eg kan sjå, ikkje vorte problematiserte av Norsk Revyfaglig Senter. Det synest å vere på tide med målretta strategisk utviklingsarbeid, der ein mellom anna tek utgangspunkt i dei snøgge og omfattande endringane som har prega det frivillige norske kulturlivet siste tiåret. Det seier seg sjølv at desse endringane må ha, og bør få, konsekvensar for arbeidet ved Norsk Revyfaglig Senter.

Men som vi peikte på i kapittel 1, er grensene mellom profesjonell verksemd og amatørverksemd mykje meir uklåre og ”overgangane” hyppigare innanfor revyfeltet enn det i tradisjonelle teaterfeltet. Det profesjonelle revyteatret utviklar sine egne artistar gjennom ei rekkje ulike rekrutteringsmekanismer. Mange artistar har sin bakgrunn i det frivillige og uorganiserte kulturlivet. NRS har no medverka til eit varsamt forsøk på å få til ei ”akademisert” høgskuleutdanning innanfor revyfeltet. Det er eit spennande og interessant eksperiment, men det er langt frå sikkert at denne type utdanning samsvarar med behova innanfor feltet. Ei varsam akademisering kan likevel vere eit steg i retning av sterkare kulturpolitisk anerkjenning. Men heller ikkje spørsmålet kring akademisering er særleg problematisert av NRS.

Per i dag synest det å vere behov for ei strategisk klargjering når det gjeld mangfaldet av arbeidsoppgåver for NRS, sett i samanheng med utviklingstrekk innfor det amatørbaserte og frivillige kulturlivet generelt, og revyfeltet spesielt.

Dessutan synest det bortimot openbert at spørsmålet om ei full samanslåing av Norsk Revyfaglig Senter og den siamesiske tvillingen, Norsk

Revyfestival, må kome på dagsorden med det første. Sett utanfrå vert NRF og NRS betrakta som éin institusjon. Eller som NRS sjølv formulerer det: ”Vi identifiseres i meget stor grad med Norsk Revyfestival”. Og NRS sjølv ser på det som ”formålstjenlig å framstå einheitlig”.

Den aukande integrasjonen av både arbeidsoppgåver og profilering som er i ferd med å skje på Høylandet, aktualiserer ei slik utvikling. Dessutan har spørsmålet vorte endå meir aktuelt etter at eit mindretal i kulturkomiteen har fremja forslag om direkte statsstøtte også til Norsk Revyfestival. Dette går òg inn som ein del av det kulturprogrammet AP, SV og SP har vorte samde om.

Etter underteikna sitt syn vil det vere ein feilaktiv strategi å arbeide i retning av å omdanne Norsk Revyfaglig Senter til ein medlemsorganisasjon. Mange medlemsbaserte (og demokratiske) organisasjonar slit i dag tungt, og har problem med å nå fram både i (kultur)politikken og (derfor) i kampen om dei offentlege løyvingane. Ein strategi der ein arbeider i retning av å samle alle aktivitetane på Høylandet i éin livskraftig og synleg revyorganisasjon vil ha større sjansar for å lykkast.

8.2 Kven skal finansiere drifta?

Tilskot frå Norsk kulturråd utgjer i dag rundt 60 pst. av driftsinntektene til Norsk Revyfaglig Senter. Indirekte vert det òg ytt statlege tilskot via Kulturrådet til Norsk Revyfestival.

Tilfeldigheiter har ført til at det er Norsk kulturråd som yter statleg støtte til dette arbeidet. Normalt er det ikkje ei oppgåve for Kulturrådet å finansiere den type amatørbasert kulturverksemd som Norsk Revyfaglig Senter primært arbeider med. På den andre sida er det, som vi har peikt på tidlegare, uklåre grenser mellom amatørverksemd og profesjonell kunstnarleg verksemd innanfor revyfeltet. Dei skarpe skilja er ikkje til stades her i same grad som til dømes innanfor det tradisjonelle teaterfeltet.

Det er eit faktum at det i vårt land vert ytt beskjeden direkte statleg støtte til revyfeltet. I hovudsak er feltet privatfinansiert eller finansiert av lokale lag, institusjonar og organisasjonar. Men staten har hatt hovudansvaret for

utviklinga og finansieringa av det revyfaglege miljøet på Høylandet i 15 år. Om staten no går ut av dette, vil det innebere ei avvikling av NRS og NRF. Det vil vere svært uheldig.

Etter mitt syn bør det snarast skje ei samanslåing av dei to selskapa Norsk Revyfaglig Senter og Norsk Revyfestival. Vidare statleg støtte bør ta utgangspunkt i dette. Inntil denne prosessen er ferdig bør den statlege støtta skje over post 74 i Norsk kulturråd. Deretter kan andre alternativ meir aktuelle. Det gjeld for eksempel:

- Løyving over Kulturdepartementets nye budsjettkapittel for ”Frivillighetsformål” (jf. statsbudsjettet for 2005), eller
- Festivalstøtte – over Kulturdepartementets budsjett

Kva for ordning eller budsjettpost ein vil velje, vil mellom anna vere avhengig av korleis ein definerer og oppfattar det norske revyfeltet – i grenselandet mellom amatør og profesjonell, mellom kunst og underhaldning, mellom aktivitet og kunstsaking, mellom privat og offentleg finansiering.

Eg har i evalueringsrapporten ”*Endå fleire teaterinstitusjonar?*” (Arnestad 2005) streka under at det er behov for ei avklaring av kva for plass dagens regionale amatørteaterverksemd skal og bør ha i den statlege kulturpolitikken. Så langt har staten heller ikkje gitt uttrykk for noka oppfatning om kva for plass *revyfeltet* har og bør ha i norsk statleg kulturpolitikk. Det kan i det minste vere behov for nokre klargjerande refleksjonar kring dette. Dette er ei oppgåve for Kulturdepartementet å gripe fatt i.

Avslutningsvis og oppsummert er tilrådingane som følgjer:

1. Norsk Revyfaglig Senter har delvis hatt preg av å vere eit ”idealistisk entreprenørprosjekt” med mange forholdsvis lite vellykka prosjektsatsingar.
2. Det er behov for ei strategisk klargjering av arbeidsoppgåvene for senteret.

3. Dei to stiftelsane Norsk Revyfaglig Senter og Norsk Revyfestival bør slåast saman til éin institusjon/organisasjon.
4. Inntil denne samanslåinga er fullført bør statsstøtta kanalisert over post 74. Deretter over Kulturdepartementets (nye) ”frivillighetskapittel” eller over ordningar med (utvida) festivalstøtte.
5. Det er behov for ei klargjering av revyfeltets rolle og posisjon i norsk kulturpolitikk. Dette kan sjåast i samanheng med ei mogleg avklaring av kva for plass dagens regionale amatørteaterverksemd skal og bør ha i den statlege kulturpolitikken.

Litteratur og kjelder

Arnestad, G. (red.) (1995): *Kultur og regionalutvikling*. TANO forlag.

Arnestad, Georg (2005): *Endå fleire teaterinstitusjonar? Evaluering av Nord-Trøndelag Teater, Østfold Teater og Buskerud Teater*. Norsk kulturråd.

Aslaksen, Ellen (2004): ”Kunstlivets grenseland – om amatører og profesjonelle. I *Kultur, politikk og forskning : festskrift til Per Mangset på 60-årsdagen*. Rapport nr. 217, Telemarksforskning-Bø.

B.innst. S. nr. 2 (2004-2005) om Innstilling fra familie-, kultur- og administrasjonskomiteen om bevilgninger på statsbudsjettet for 2005

Fossum, Widar (1996): *Revytradisjonen i Oslo : med hovedvekt på Chat Noir-revyene fra 1963 - resepsjon - tendens - tolkning*. Hovudfagsoppgåve i teatervitskap, UiO

Løvland, Maja (2002): *Hundre sider om norsk standup : historikk – estetikk – kritikk*. Hovudfagsoppgåve i teatervitskap, UiO

St.prp. nr. 1 (1991-92) for Budsjetterterminen 1992 (for Kulturdepartementet)

St.prp. nr. 1 (1992-93) for Budsjetterterminen 1993 (for Kulturdepartementet)

St.prp. nr. 1 (2004-2005) for Budsjetterminen 2005 (for Kultur- og kirke departementet)

Vaage, Odd Frank (2001): Norsk kulturbarometer 2000. Statistiske analyser, 44. Statistisk sentralbyrå.

Aanderaa, Johs (1994): "Femten år med "ny kulturpolitikk"". I Arnestad, G. (red.) (1994): *Kulturårboka '94*. Det Norske Samlaget

Kjelder elles:

Eigenevalueringar, årsmeldingar, årsrekneskap, budsjettsøknader, verksemdsplanar, strategiplan mm. for Norsk Revyfaglig Senter 2000-2005.